

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 444/2020-113

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľky spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Petrom Kuchtom, Družstevná 257/11, Most pri Bratislave, proti uzneseniam Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Sžik 4/2019 z 20. mája 2020, č. k. 3 Sžik 4/2019 z 22. júla 2019, č. k. 3 Sžik 5/2019 z 22. júla 2019, č. k. 8 Sžik 3/2019 z 26. septembra 2019, č. k. 1 Sžik 1/2019 z 19. novembra 2019 a č. k. 8 Sžik 4/2019 z 18. decembra 2019 a proti jeho rozsudkom č. k. 4 Sžik 1/2019 z 10. septembra 2019, č. k. 4 Sžik 2/2019 z 10. septembra 2019 a č. k. 5 Sžik 3/2019 z 5. mája 2020 takto

rozhodol:

Ústavným sťažnostiam **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavné sťažnosti sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 2. októbra 2019, 4. novembra 2019, 9. decembra 2019, 6. februára 2020, 12. marca 2020, 17. júna 2020 a 25. júna 2020 doručené ústavné sťažnosti sťažovateľky, ktorými namieta porušenie čl. 1 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 2 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 6 Sžik 4/2019 z 20. mája 2020, č. k. 3 Sžik 4/2019 z 22. júla 2019, č. k. 3 Sžik 5/2019 z 22. júla 2019, č. k. 8 Sžik 3/2019 z 26. septembra 2019, č. k. 1 Sžik 1/2019 z 19. novembra 2019 a č. k. 8 Sžik 4/2019 z 18. decembra 2019 a jeho rozsudkami č. k. 4 Sžik 1/2019 z 10. septembra 2019, č. k.

4 Sžik 2/2019 z 10. septembra 2019 a č. k. 5 Sžik 3/2019 z 5. mája 2020. Sťažovateľka navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a veci vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

2. Podľa § 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v spojení s § 166 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) ústavný súd uzneseniami pléna č. k. PLs. ÚS 17/2019 z 13. novembra 2019, č. k. PLs. ÚS 27/2019 z 20. novembra 2019, č. k. PLs. ÚS 7/2020 z 5. februára 2020, č. k. PLs. ÚS 20/2020 zo 16. apríla 2020 a č. k. PLs. ÚS 51/2020 z 9. septembra 2020 rozhodol o spojení ústavných sťažností sťažovateľky vedených pôvodne pod sp. zn. Rvp 1741/2019, sp. zn. Rvp 1957/2019, sp. zn. Rvp 2232/2019, sp. zn. 526/2020 a sp. zn. Rvp 1338/2020 na spoločné konanie ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 1741/2019.

3. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 157/2020-21 z 2. apríla 2020 podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľky vedenú pod sp. zn. Rvp 257/2020 a uznesením č. k. I. ÚS 444/2020-45 zo 6. októbra 2020 spojil ústavné sťažnosti sťažovateľky vedené pod sp. zn. Rvp 1741/2019, sp. zn. Rvp 1959/2019 a sp. zn. Rvp 1420/2020 na spoločné konanie ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 1741/2019 a druhým výrokom ich prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu. Následne uznesením č. k. I. ÚS 157/2020-42 z 20. októbra 2020 ústavné sťažnosti sťažovateľky vedené pod sp. zn. I. ÚS 444/2020 a sp. zn. I. ÚS 157/2020 spojil na spoločné konanie ďalej vedené pod sp. zn. I. ÚS 444/2020.

4. Z ústavných sťažností, ich príloh a pripojených súdnych spisov vyplýva, že sťažovateľka (v tom čase vystupujúca pod obchodným menom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], pozn.) sa opakovanými žiadosťami adresovanými Národnej banke Slovenska, útvaru dohľadu nad finančným trhom (ďalej len „NBS“) ako prvostupňovému orgánu príslušnému v zmysle § 2 ods. 2, § 18 a § 22 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 211/2000 Z. z.“) dožadovala sprístupnenia rozhodnutí NBS v oblasti výkonu dohľadu nad spotrebiteľskými úvermi v konaniach, ktorých subjektmi boli poskytovatelia spotrebiteľských úverov a iných úverov a pôžičiek pre spotrebiteľov. Sťažovateľke nebolo v časti žiadostí o sprístupnenie informácií vyhovené, a to s odôvodnením, že NBS požadované informácie nezverejňuje, a zároveň aj z dôvodu, že sťažovateľka v postavení žiadateľa o sprístupnenie informácií nie je subjektom, ktorému je NBS oprávnená alebo povinná poskytnúť požadované informácie.

5. Sťažovateľka sa proti prvostupňovým rozhodnutiam orgánu verejnej správy odvolala, pričom guvernér NBS (ďalej aj „žalovaný“) ako orgán verejnej správy druhého stupňa jej odvolania proti napadnutým rozhodnutiam prvého stupňa zamietol, a potvrdil tak správnosť rozhodnutí orgánu verejnej správy prvého stupňa. Sťažovateľka podala na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) proti guvernérovi NBS správne žaloby s návrhom na zrušenie jeho rozhodnutí v spojení s prvostupňovými rozhodnutiami NBS, útvaru dohľadu, a súčasne žiadala, aby krajský súd zaviazal žalovaného na sprístupnenie informácií žiadaných sťažovateľkou ako žalobkyňou.

6. O podaných správnych žalobách vo veci samej rozhodol krajský súd rozsudkami č. k. 1 S 222/2017 zo 14. februára 2019, č. k. 1 S 228/2017 z 21. marca 2019, č. k. 6 S 151/2017 z 13. decembra 2018, č. k. 6 S 152/2017 z 13. decembra 2018, č. k. 6 S 144/2017 z 13. decembra

2018, č. k. 1 S 221/2017 zo 7. februára 2019, č. k. 1 S 224/2017 zo 14. marca 2019, č. k. 1 S 229/2017 zo 7. marca 2019, č. k. 1 S 223/2017 zo 14. februára 2019 (ďalej spolu len „rozsudky krajského súdu“), a to tak, že prvým výrokom sťažovateľke vyhovel a zrušil napadnuté rozhodnutia žalovaného, ako aj prvostupňové rozhodnutia NBS a druhým výrokom sťažovateľke priznal proti žalovanému právo na čiastočnú náhradu trov konania za zaplatený súdny poplatok, o výške ktorej rozhodne správny súd po právoplatnosti týchto rozsudkov samostatnými uzneseniami.

7. Sťažovateľka podala proti druhým výrokom rozsudkov krajského súdu kasačné sťažnosti, ktoré boli napadnutými rozhodnutiami najvyššieho súdu zamietnuté a účastníkom konania najvyšší súd nepriznal nárok na náhradu trov kasačného konania.

II. Argumentácia sťažovateľky

8. Proti napadnutým rozhodnutiam o zamietnutí kasačných sťažností podala sťažovateľka ústavné sťažnosti, argumentujúc, že:

a) napadnuté rozhodnutia sú „*nonkonformné*“, porušujúce jej právo na spravodlivý súdny proces s poukazom na jej úspech vo veci samej a na význam žiadostí o poskytnutie informácií, keď správnu žalobu musela podať samostatne proti každému rozhodnutiu žalovaného, a teda nemohla podať hromadnú správnu žalobu, keďže išlo o poskytnutie 40 rôznych informácií k 40 rôznym subjektom ako poskytovateľom bankových alebo nebankových úverov,

b) vo všetkých konaniach bola úspešná, a preto nie je zrejmé, v čom najvyšší súd vidí inštitútu zneužitia práva a údajnú absenciu výkonu práva bez vážnosti prejavenej vôle, keď skutočnosť, že išlo o žiadosti o poskytnutie informácií v hromadnom počte, sa odvíjala od existencie počtu bankových a nebankových subjektov majúcich licenciu na poskytovanie spotrebiteľských úverov, nie od jej údajnej snahy umelo navyšovať trovy,

c) krajskému súdu nič nebránilo podľa § 65 ods. 1 Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“) rozhodnúť o spojení vecí, ak to považoval za hospodárne a ak tak neurobil, nemožno to pričítať na jej ťarchu,

d) napadnuté rozhodnutia sú arbitrárne a neodôvodnené s poukazom, že všeobecné súdy sa vôbec nezaoberali argumentom o odklone od vlastnej rozhodovacej praxe konajúceho súdu, a to aj s poukazom na hlasovanie sudcu [REDAKOVANÉ], ktorý v rôznych senátoch krajského súdu hlasoval rôzne, zdôrazňujúc, že senáty 1S a 6S krajského súdu svojím výrokom rozsudku v rámci náhrady trov konania napriek jej úplnému úspechu vo veci priznali len čiastočnú náhradu trov konania spočívajúcu v zaplatenom súdnom poplatku a nárok na náhradu trov právneho zastúpenia sťažovateľke nepriznali, no naproti tomu senáty 5S a 2S krajského súdu jej priznali plnú náhradu trov konania, teda aj trovy konania spočívajúce v zaplatenom súdnom poplatku, ako aj trovy právneho zastúpenia,

e) najvyšší súd sa napriek jej rozsiahlej a dôvodnej argumentácii v podaných kasačných sťažnostiach vôbec nezaoberal predloženou argumentáciou, ale naopak, iba uviedol identickú argumentáciu zo svojich skorších rozhodnutí, ktoré však nezohľadňujú viaceré jej námietky, ktoré majú pre vec podstatný význam,

f) najvyšší súd ako kasačný súd v predmetných veciach, kde rozhodol uznesením, rozhodol nesprávnou procesnou formou rozhodnutia, čím nebolo dodržané ustanovenie § 137 ods. 2 SSP, podľa ktorého sa rozsudok vyhlasuje vždy verejne a v mene Slovenskej republiky.

III.

Vyjadrenia najvyššieho súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenia najvyššieho súdu:

9. Najvyšší súd k ústavným sťažnostiam uviedol, že po ich preskúmaní nevzhladol dôvod odchýliť sa od názorov vyjadrených v napadnutých rozhodnutiach. Poukázal na to, že účelnosť trov právneho zastúpenia sťažovateľky bola daná v rámci konania o jej prvej správnej žalobe. Pokiaľ sťažovateľka považovala za nevyhnutné aj v ostatných obdobných súdnych konaniach využiť služby externého advokáta, neznamená, že ňou považovaná nevyhnutnosť je zákonite i účelná z hľadiska posudzovania trov konania. Ak sťažovateľka potrebovala služby externého advokáta, bolo podľa jeho názoru účelné, ak by si po oboznámení sa s právnym názorom najvyššieho súdu vyjadreným v rámci prvého obdobeňého konania na správnom súde svoje práva na správnom súde uplatňovala a bránila sama, s dôrazom na fakt, že sama je advokátskou kanceláriou poskytujúcou komplexné právne služby. Zdôraznil, že pri rozhodovaní nespochybnil potrebnosť úkonov právneho zastúpenia, avšak sťažovateľkou nebolo preukázané, prečo bolo reálne potrebné použitie právneho zastúpenia externým advokátom, keď advokáti, resp. osoby s právnickým vzdelaním pracujúce u účastníka konania – advokátskej kancelárii poskytujúcej komplexné právne služby, by mali byť schopné uplatňovať a brániť práva žalobcu pred správnym súdom. Najvyšší súd nespochybňuje oprávnenie advokáta, ktorý je žalobcom, dať sa zastúpiť aj iným advokátom. Vznikla však otázka dôvodnosti takto vynaložených trov, keďže sťažovateľka sama takouto spôsobilosťou disponovala a neosvedčila žiadny osobitný dôvod, pre ktorý tak urobila (napr. zložitosť právnej veci). Pri určovaní právneho kontextu dôvodnosti trov vynaložených na právne zastúpenie žalobcom, ktorý disponuje odborným právnym zastúpením, možno analogicky poukázať na situáciu na opačnej strane, a to na ustanovenie týkajúce sa náhrady trov žalovaného podľa § 168. druhej vety SSP. U štátneho orgánu sa tiež prezumuje, že sám disponuje odbornou spôsobilosťou. Z hľadiska princípu rovnosti zbraní by sa preto malo prihliadať aj na celkový právny kontext. V tejto súvislosti je potrebné zohľadniť fakt, že sťažovateľka namietajúca nedostatok pracovných síl, ako aj náročnosť sporu, po tom, ako sa jej pôvodný právny zástupca [REDAKOVANÉ] stal jej spoločníkom, ju už v kasačnom konaní nezastupoval. Sťažovateľka následne splnomocnila na konanie pred kasačným súdom [REDAKOVANÉ], t. j. opäť externého advokáta. Konanie sťažovateľky sa tak javí ako zneužitie práva na právnu pomoc na úkor protistrany. K námietke, že napadnuté uznesenia sú nezákonné, keďže najvyšší súd nerozhodol o kasačných sťažnostiach podaných proti rozsudku formou rozsudku, najvyšší súd uviedol, že vo veci rozhodol formou uznesenia v zmysle druhej časti § 457 ods. 1 SSP, podľa § 147 ods. 1 písm. a) SSP v nadväznosti na § 452 ods. 1 SSP, keďže výrok rozsudku týkajúci sa trov konania sa netýka merita veci a aj súdnou praxou je považovaný za rozhodnutie vo forme uznesenia. Odôvodnenie napadnutých rozhodnutí je podľa jeho názoru dostatočne podrobné a dôvody, ktoré ho viedli k zamietnutiu kasačných sťažností a k nepriznaniu nároku na náhradu trov kasačného konania, boli objasnené sťažovateľke v jasnej forme prostredníctvom ich odôvodnenia. Vzhľadom na uvedené navrhuje ústavným sťažnostiam sťažovateľky nevyhovieť, resp. vysloviť, že ňou v ústavných sťažnostiach označené práva napadnutými rozhodnutiami porušené neboli.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

10. Žalovaný ako zúčastnená osoba v konaní pred ústavným súdom vo svojom vyjadrení uviedol, že oprávnenie advokáta nechať sa zastupovať iným advokátom v konaní pred správny súdom s následným uplatnením práva na úhradu trov právneho zastúpenia je nevyhnutné posudzovať v súvislosti s tým, v akom konaní sa advokát nechá zastupovať. Pokiaľ Správny súdny poriadok v § 49 ods. 2 nevyžaduje povinné zastúpenie žalobcu pri konaniach vo veciach slobodného prístupu k informáciám (považuje aj fyzickú osobu bez právneho vzdelania za rozumovo dostatočne schopnú v takomto konaní vystupovať bez advokáta), je tomu tak z dôvodu, že takéto konania sa nepovažujú za zložité alebo komplikované, tak zastupovanie sťažovateľky advokátom v kasačných konaniach vo veciach slobodného prístupu k informáciám sa môže javiť prinajmenšom prekvapujúce vzhľadom na nenáročnosť takéhoto konania, ako aj s poukazom na to, že sťažovateľka vykonáva komplexné právne poradenstvo v rôznych oblastiach práva. Oprávnenie dať sa zastupovať advokátom v konaní je právom, ktoré môže advokát (sťažovateľka) využiť. Podľa názoru zúčastnenej osoby je však potrebné dôsledne rozlišovať, či je opakované právne zastúpenie advokátom v takýchto nie komplikovaných prípadoch a tzv. hromadných – skutkových a právne totožných veciach využitím ústavne zaručeného práva na právnu pomoc, a nie zneužitím práva na úkor protistrany, či je takéto konanie pre advokátsku kanceláriu (sťažovateľku) s komplexným právnym servisom takou špecifickou a zložitou právnou oblasťou, pre ktorú by potrebovala právnu pomoc a právne zastúpenie advokátom, a či nejde skôr o zastúpenie s cieľom zvýšiť náklady konania protistrane. Napadnuté rozhodnutia o kasačných sťažnostiach o nepriznaní práva náhrady trov konania sťažovateľke vníma ako právne správne, v súlade so zásadami primeranosti a rozumnosti súdneho konania a účelnosti právneho zastúpenia a nákladov s tým spojených.

III.3. Replika sťažovateľky:

11. Sťažovateľka nad rámec argumentácie obsiahnutej v jej ústavných sťažnostiach uviedla, že:

- a) v danom prípade ide o vybočenie z ústavnoprávnych noriem vo forme nerešpektovania nároku na náhradu účelne vynaložených trov konania, porušenie princípu právnej istoty, keď jeden a ten istý súd prostredníctvom konajúcich senátov prijal absolútne protichodné závery o trovách konania,
- b) k zneužitiu práva nedošlo z jej strany, ale zo strany najvyššieho súdu, keď arbitrálne, prejavujúce jurisdikčnú svojvôľu, v rozpore s § 167 ods. 1 SSP jej nepriznal úplnú náhradu trov konania napriek tomu, že bola v celom rozsahu v merite veci úspešná,
- c) ani krajský súd a následne ani najvyšší súd nemali zákonné právo nepriznať jej ako úspešnej žalobkyni plnú náhradu trov konania vrátane plnej náhrady trov právneho zastúpenia, a až následne mali skúmať, či ten-ktorý úkon právnej pomoci je či nie je účelne a efektívne vynaložený,
- d) nie je adekvátne a objektívne zo strany najvyššieho súdu posudzovať, či sťažovateľka vedela/mala vedieť brániť svoje práva v správnom súdnictve sama, ak na druhej strane najvyšší súd nepopiera právo advokáta/advokátskej kancelárie dať sa právne zastúpiť, a to dokonca svojou vlastnou advokátskou kanceláriou,
- e) postup, ktorý zvolil najvyšší súd ako porušovateľ, vo svojom dôsledku limituje účastníkov konania, ktorí majú právne vzdelanie v uplatnení ich práva na právne zastúpenie a s tým spojenú náhradu trov právneho zastúpenia, len na určitý nešpecifikovaný okruh právnych otázok. Rozhodovanie o tom, či je problematika právne zložitá preto, aby trový konania bolo možné

posúdiť ako vynaložené účelne, je tak ponechaná na svojvôli konajúceho a rozhodujúceho orgánu, čo nemožno považovať za legitímny a ústavne konformný postup,

f) povinnosťou krajského súdu bolo vo všetkých 40 správnych žalobách priznať jej ako žalobkyni plnú náhradu trov konania voči NBS, a keďže to krajský súd približne v polovici rozhodnutí neurobil a naopak v druhej polovici spravil a keďže proti tejto „*prvej polovici rozhodnutí*“ podala kasačné sťažnosti, ktorým niektoré senáty najvyššieho súdu vyhovel (čím konali ústavno-konformne) a niektoré senáty najvyššieho súdu nevyhoveli, vznikla v totožných veciach diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť krajského súdu, ako aj najvyššieho súdu, čo je z ústavno-právneho hľadiska neudržateľné, pričom ani najvyšší súd neodstránil vady konania v rámci kasačných sťažností, kde došlo podľa jej názoru k zjavnému porušeniu § 167 ods. 1 SSP.

12. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov a spisu predloženého ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavných sťažností

IV.1. K namietanému porušeniu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 ods. 2 charty

13. Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením jej základného práva na súdnu ochranu je založená na jej tvrdení o nezákonnosti, arbitrárnosti, nezrozumiteľnosti a neodôvodnenosti napadnutých rozhodnutí, ktorými došlo v jej prípade k porušeniu princípu právnej istoty.

14. Z napadnutých rozhodnutí a pripojených súdnych spisov vyplýva, že sťažovateľka podala proti rozsudkom krajského súdu kasačné sťažnosti podľa § 439 ods. 3 písm. a) SSP v spojení s § 440 ods. 1 písm. f), g) a h) SSP z dôvodu, že správny súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, čo vzhľadom na nezákonnosť a v absencii adekvátneho odôvodnenia rozsudkov krajských súdov. Ďalej správny súd podľa jej názoru rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia jej nároku na náhradu trov právneho zastúpenia a zároveň sa správny súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu v otázke možnosti advokáta (advokátskej kancelárie) ako účastníka konania dať sa v konaní zastúpiť iným advokátom.

15. Najvyšší súd napadnutými rozhodnutiami zamietol kasačné sťažnosti sťažovateľky proti druhým výrokom rozsudkov krajského súdu. Ako vyplýva z odôvodnení napadnutých uznesení č. k. 3 Sžik 4/2019 a č. k. 3 Sžik 5/2019, oboch z 22. júla 2019, a napadnutého rozsudku č. k. 5 Sžik 3/2019 z 5. mája 2020, najvyšší súd ako súd kasačný preskúmal napadnuté rozsudky krajského súdu v časti týkajúcej sa ich druhého výroku a dospel k záveru, že kasačné sťažnosti sťažovateľky nie sú dôvodné (§ 461 SSP). Ako vyplýva z ich odôvodnenia, najvyšší súd poukázal na skutočnosť, že právny vzťah, ktorý vznikne v situácii, pokiaľ sa účastník konania – advokát, resp. advokátska kancelária dá zastúpiť iným advokátom, treba pri posudzovaní nároku na náhradu trov konania posudzovať z hľadiska účelnosti a tiež z pohľadu možného zneužívania

práva (§ 5 ods. 12 SSP). Najvyšší súd uviedol, že priznanie trov právneho zastúpenia sťažovateľke by bolo nesprávne a nespravodlivé, keď je v tomto prípade potrebné prihliadnuť na samotný charakter a zložitost' sporu, keďže, ak by išlo o špecifickú a komplikovanú právnu oblasť, v ktorej nemá sťažovateľka potrebné alebo žiadne znalosti, bolo by možné hovoriť o účelnosti vynaložených nákladov na právne zastúpenie. Podľa názoru najvyššieho súdu však o takýto prípad v prejednávanych veciach nejde, pretože pre advokátsku kanceláriu poskytujúcu komplexné právne poradenstvo vo všetkých právnych oblastiach nemôže byť spor týkajúci sa žiadosti o poskytnutie informácií zložitý a vyžadujúci si odbornú právnu pomoc iným advokátom. Najvyšší súd uzavrel, že opačný postup (priznanie trov právneho zastúpenia sťažovateľke, pozn.) by bolo možné vyhodnotiť ako zneužitie práva na právnu pomoc na úkor protistrany. V tomto kontexte najvyšší súd uzavrel, že dospel k rovnakému záveru ako krajský súd, že v danom prípade existujú dôvody, pre ktoré nie je spravodlivé priznať sťažovateľke právo na úplnú náhradu trov konania napriek tomu, že bola v konaní úspešná, a zároveň konštatoval, že krajský súd napadnuté rozsudky v časti druhého výroku o nepriznaní náhrady trov právneho zastúpenia dostatočne odôvodnil.

16. Ako vyplýva z odôvodnení napadnutých uznesení č. k. 8 Sžik 3/2019 z 26. septembra 2019, č. k. 1 Sžik 1/2019 z 19. novembra 2019, č. k. 8 Sžik 4/2019 z 18. decembra 2019 a č. k. 6 Sžik 4/2019 z 20. mája 2020 a napadnutých rozsudkov č. k. 4 Sžik 1/2019 a č. k. 4 Sžik 2/2019, oboch z 10. septembra 2019, najvyšší súd podľa § 464 ods. 2 SSP poukázal na skutočnosť, že rozhodovanie o kasačných sťažnostiach je vecou obdobnou, ktorá už bola predmetom konania pred kasačným súdom, a preto poukázal na svoje skoršie rozhodnutia s odôvodnením popísaným v bode 14 tohto nálezu. Najvyšší súd konštatoval, že argumentácia sťažovateľky v kasačných sťažnostiach nie je spôsobilá vyvrátiť dôvody, na základe ktorých jej správny súd nepriznal právo na náhradu trov právneho zastúpenia.

17. Ústavný súd poukazuje, že správne súdnictvo je založené na kasačnom princípe, pričom najvyšší súd v konaní o kasačnej sťažnosti ako o mimoriadnom opravnom prostriedku môže len kasačnú sťažnosť zamietnuť ako nedôvodnú (§ 461 SSP) alebo napadnuté rozhodnutie zrušiť (§ 462 ods. 1 SSP), prípadne zrušiť rozhodnutie orgánu verejnej správy (§ 461 ods. 2 SSP). Kasačný súd preskúmava napadnuté rozhodnutie zásadne z hľadiska uplatnených dôvodov kasačnej sťažnosti a skúma, či tu existuje uplatnený dôvod kasačnej sťažnosti a jeho náležité vymedzenie.

18. Správnosť rozhodnutia krajského súdu sa týka v prvom rade jeho výroku, ale týka sa aj jeho odôvodnenia. Nie je pritom vylúčené, aby kasačný súd korigoval čiastkové nesprávnosti odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu, ak rozhodnutie krajského súdu obstojí ako celok. Kasačný súd s ohľadom na rozhodujúce skutočnosti vždy uváži, či dôvody, na ktorých je rozhodnutie krajského založené, sú dostatočným podkladom pre daný výrok a či prevažujú nad dôvodmi, ktoré neobstoja. Miera tejto opory výroku je potom rozhodujúca pre úvahu kasačného súdu, či je možné kasačnú sťažnosť zamietnuť a časť dôvodov rozhodnutia krajského súdu nahradiť dôvodmi vlastnými, alebo či je potrebné rozhodnutie krajského súdu zrušiť a zaviazat' ho, aby nové rozhodnutie oprel o iné dôvody. Tu je potrebné uprednostniť princíp hospodárnosti konania, avšak za predpokladu, že odôvodnenie rozhodnutia kasačného súdu nesmie byť pre účastníkov konania prekvapivé (*Baricová, J., Fečík, M., Števíček, M., Filová, A. a kol.* Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava : C. H. Beck, 2018. 1718 s.).

19. Ústavný súd po oboznámení sa s rozsudkami krajského súdu konštatuje, že tento svoj záver o nepriznaní trov právneho zastúpenia sťažovateľke zhodne vo všetkých prípadoch založil na názore, podľa ktorého, aplikujúc zásadu účelnosti trov potrebných na uplatnenie alebo bránenie práva, ktorá je vyvoditeľná zo všeobecných zásad efektivity a spravodlivosti súdneho konania ako celku a berúc do úvahy, že žalobkyňa je advokátska kancelária a právny zástupca žalobkyne je súčasne aj jej spoločníkom a konateľom, bolo potrebné rozhodnúť o nepriznaní trov právneho zastúpenia sťažovateľke.

20. Ako vyplýva z odôvodnení napadnutých rozhodnutí, najvyšší súd vo vzťahu k námietkam sťažovateľky obsiahnutým v podaných kasačných sťažnostiach korigoval názor krajského súdu v otázke prípustnosti zastúpenia advokáta alebo advokátskej kancelárie iným právnym zástupcom, keď uviedol, že v žiadnom prípade nepopiera jej možnosť dať sa zastupovať v konaní akýmkoľvek advokátom, ktorého si zvolí, a „nič jej ani nebráni zastupovať samu seba“. Následne najvyšší súd nad rámec záverov, na ktorých svoje rozhodnutia založil, krajský súd (výlučne na skutočnosti, že sťažovateľka ako žalobkyňa je advokátskou kanceláriou a jej právny zástupca je jej spoločníkom a konateľom, pozn.) pristúpil k posudzovaniu účelnosti priznania/nepriznania trov právneho zastúpenia sťažovateľky z iného dôvodu, a to z pohľadu zneužitia práva.

21. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi prislúcha zásadne týmto súdom. Ústavný súd preto pri posudzovaní problematiky náhrady trov konania postupuje veľmi zdržanlivo a do rozhodovacích činnosti všeobecných súdov zasahuje výnimočne a iba v prípadoch, keď je v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti [porov. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 624/06 (N 27/44 SbNU 319) či jeho uznesenie sp. zn. IV. ÚS 3032/2015]. Veci tohto druhu spravidla vôbec nemôžu dosiahnuť ústavnoprávnej roviny. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle a iba ak by išlo o mimoriadne závažné pochybenie s významnými dopadmi na osobu sťažovateľa, resp. na jeho majetkové pomery (IV. ÚS 248/08 či uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 3519/13).

22. Hoci možno najvyššiemu súdu vytknúť, že svoje rozhodnutia založil na dôvodoch idúcich nad rámec dôvodov krajského súdu, z ústavnoprávneho hľadiska to v danom prípade neznamená, že by napadnuté rozhodnutia museli byť arbitrárne a ústavne neudržateľné.

23. Ústavný súd konštatuje, že krajský súd pri rozhodovaní vychádzal z toho, že sťažovateľka je advokátskou kanceláriou a jej právny zástupca je podľa údajov z obchodného registra súčasne aj jej spoločníkom a konateľom. Nezohľadnil však pritom, že v čase vzniku trov právneho zastúpenia za úkony, ktoré boli vykonané prostredníctvom jej právneho zástupcu – advokáta [redacted], [redacted], boli sťažovateľka (vtedy existujúca pod obchodným menom [redacted] [redacted] [redacted] pozn.) a jej právny zástupca [redacted], [redacted] dva samostatné subjekty. V tejto súvislosti je však nevyhnutné zdôrazniť, že právo na súdnu ochranu sa vníma ako výsledkové, to znamená, že mu musí zodpovedať proces ako celok, čo v danej veci možno vyhodnotiť tak, že aj keď krajský súd vychádzal zo zjavne nesprávnych skutkových záverov, najvyšší súd genézu zastupovania sťažovateľky a zmeny v jej spoločnosti

už správne skutkovo vyhodnotil a v napadnutých rozhodnutiach i popísal, čím skutkové východiská rozhodovania najvyššieho súdu možno považovať za zhojené.

24. Podľa judikatúry ústavného súdu účelnosť trov konania vynaložená jeho účastníkmi sa v zásade dá stotožniť s nevyhnutnosťou alebo právnou možnosťou vynaloženia trov spojených s ústavne zaručeným právom na právnu pomoc v zmysle čl. 47 ods. 2 ústavy a trovy právneho zastúpenia sa vo všeobecnosti za účelne vynaložené trovy považujú. Trovy potrebné na účelné vynaloženie alebo ochranu práva sa však nemôžu posudzovať ako celok, a to aj keď má účastník nárok na náhradu trov konania, pretože mal vo veci plný úspech, každý úkon alebo každé platenie trov treba posudzovať samostatne; to platí aj pre trovy právnej služby (III. ÚS 481/2015).

25. Za účelne vynaložené trovy v zmysle § 163 SSP možno považovať iba také trovy, ktoré musela procesná strana nevyhnutne vynaložiť, aby mohla riadne obhajovať svoje porušené alebo ohrozené subjektívne právo na súde. Náklady spojené so zastúpením advokátom tomuto vymedzeniu spravidla zodpovedať budú. Označenému pravidlu však nemožno prisudzovať absolútnu, bezvýnimočnú povahu; môžu sa vyskytovať aj situácie, za ktorých trovy spojené so zastúpením advokátom nebude možné považovať za nevyhnutné k riadnemu uplatňovaniu alebo bráneniu práva na súde. O taký prípad pôjde najmä v prípade zneužitia práva na zastúpenie advokátom.

26. Napriek tomu, že najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach napadnutých ústavnou sťažnosťou (napr. v rozhodnutí sp. zn. 3 Sžki 44/2019 v bodoch 32 až 34 a v bode 37, pozn.) zneužitie práva v konaniach o žiadostiach o sprístupnenie informácií spomína a poukazuje aj na ďalších 39 obsahovo a skutkovo totožných správnych žalôb, ktoré boli zo strany sťažovateľky podané, odôvodnenie napadnutých rozhodnutí mohlo, resp. malo obsahovať aj konkrétnejšie odôvodnenie k otázke účelnosti takýchto trov (napr. s ohľadom na možnú spoločnú správnu žalobu).

27. Ani tento deficit napadnutých rozhodnutí však podľa názoru ústavného súdu nie je v danom prípade dôvodom k vyhovaniu ústavným sťažnostiam a k zrušeniu napadnutých rozhodnutí, keďže podľa dnes už ustálenej judikatúry v správnom súdnom konaní sa rozhodnutie nezrušuje iba preto, aby sa zopakoval proces a odstránili formálne vady, ktoré nemôžu privodiť vecne iné či výhodnejšie rozhodnutie pre účastníka konania [rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 4 Sž 98-102/02 (R 122/2003), III. ÚS 357/2016]; nie je pritom vylúčené, aby táto premisa v určitých prípadoch nemohla platiť aj pre konanie pred ústavným súdom (I. ÚS 281/2019).

28. Sťažovateľka v ústavných sťažnostiach v prospech ich dôvodnosti argumentuje aj poukázaním na to, že zo strany najvyššieho súdu nebolo adekvátne ani objektívne posudzovať, či vedela/ mala vedieť brániť svoje práva v správnom súdnictve sama, s poukázaním na charakter a zložitosť sporu, ak na druhej strane najvyšší súd nepopiera právo advokáta/advokátskej kancelárie dať sa právne zastúpiť, a to dokonca svojou vlastnou advokátskou kanceláriou. Postup, ktorý zvolil najvyšší súd ako porušovateľ, tak podľa jej názoru vo svojom dôsledku limituje účastníkov konania, ktorí majú právne vzdelanie v uplatnení ich práva na právne zastúpenie a s tým spojenú náhradu trov právneho zastúpenia len na určitý nešpecifikovaný okruh právnych otázok. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že uvedený názor najvyššieho súdu nemožno v danom prípade vytrhnúť z kontextu celkového posúdenia veci. Pre posúdenie dôvodnosti ústavných sťažností je z ústavnoprávneho hľadiska podstatné, že v prípade sťažovateľky bola argumentácia najvyššieho súdu založená nielen výlučne na tomto názore, ale na posúdení viacerých okolností prípadu, z ktorých najvyšší súd napokon dospel k záveru o udržateľnosti záverov krajského súdu. Konkrétne najvyšší súd poukázal

na podanie 39 ďalších skutkovo a právne totožných žalôb sťažovateľkou, pričom v tzv. hromadných veciach sa môže javiť priznanie náhrady trov konania ako zneužitie práva na úkor protistrany a takéto trovy podľa jeho názoru nemožno považovať za trovy nevyhnutne (účelne) vynaložené na riadne uplatnenie alebo bránenie práva na súde, berúc do úvahy princíp racionality a spravodlivosti pri interpretácii a aplikácii právnych predpisov.

29. Na tomto mieste ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že pokiaľ sa sťažovateľka uchádza o ústavnoprávnu ochranu argumentáciou, podľa ktorej krajskému súdu nič nebránilo podľa § 65 ods. 1 zákona č. SSP rozhodnúť o spojení vecí, ak to považoval za hospodárne a ak tak neurobil, nemožno to pričítať na jej ťarchu, je k tomu nevyhnutné uviesť, že napadnuté rozhodnutia najvyššieho súdu nie sú ani v spojení s rozsudkami krajského súdu založené na takto, výlučne sťažovateľkou prezentovanej skutočnosti. Takto formulovaná námietka navyše nie je obsiahnutá ani v jednotlivých kasačných sťažnostiach sťažovateľky. Ústavný súd ešte poznamenáva, že ani sťažovateľke ako žalobkyni nič nebránilo v správnom súdnom konaní, ktoré je ovládané dispozičnou zásadou, podať návrh na spojenie vecí (§ 65 ods. 2 SSP), a tak predísť prípadnému navyšovaniu trov jej právneho zastúpenia.

30. Sťažovateľka argumentuje aj poukázaním na skutočnosť, že najvyšší súd uznesením č. k. 10 Sžik 2/2019 z 26. februára 2020 rozhodol v jej obdobnej veci a uznal jej kasačnú sťažnosť (podanú z rovnakých dôvodov, pozn.) za dôvodnú s poukázaním, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil a svoje rozhodnutie tiež nedostatočne odôvodnil, čím jej odňal právo na spravodlivé súdne konanie. Z pohľadu diametrálne odlišných rozhodnutí senátov najvyššieho súdu tak podľa sťažovateľky došlo k porušeniu princípu právnej istoty ako súčasť jej práva na súdnu ochranu. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že právomoc zjednocovať rozdielnosť v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu je zverená najvyššiemu súdu. Zákonnou podmienkou využitia tejto jeho právomoci je zistenie, že došlo k výkladovým rozdielnostiam v právoplatných rozhodnutiach senátov toho istého kolégia. Uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu bolo z časového hľadiska vydané neskôr ako napadnuté uznesenia č. k. 3 Sžik 4/2019 a č. k. 3 Sžik 5/2019 z 22. júla 2019, na odôvodnenie ktorých poukazujú všetky ďalšie napadnuté rozhodnutia. Z hľadiska namietaného porušenia princípu právnej istoty bolo úlohou senátu 10 Sžik najvyššieho súdu, ktorý tak, ako to uviedol najvyšší súd vo svojom vyjadrení, zaujal ojedinelý názor, odôvodniť svoj odklon od napadnutých rozhodnutí, ktoré časovo predchádzajú tomuto rozhodnutiu (§ 139 ods. 3 SSP v spojení s § 463 SSP, pozn.). Predmetom tohto konania pred ústavným súdom nie je prieskum odôvodnenia uznesenia č. k. 10 Sžik 2/2019 z 26. februára 2020 z pohľadu práva na súdnu ochranu, a preto ústavný súd považuje túto argumentáciu sťažovateľky za nedôvodnú.

31. Sťažovateľka namieta tiež porušenie práva na súdnu ochranu v kontexte porušenia princípu právnej istoty, z dôvodu diametrálne odlišnej rozhodovacej činnosti jednotlivými senátmi krajského súdu, keď niektoré z nich jej priznali nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (senáty 5S a 2S, pozn.) a niektoré jej priznali len nárok na náhradu trov zaplateného súdneho poplatku (senáty 6S a 1S, pozn.).

32. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej súd má poznať svoju vlastnú judikatúru, t. j. aj rozhodnutia iných sudcov (resp. senátu) toho istého súdu, a túto judikatúru musí zohľadniť bez ohľadu na to, či na ňu samotné strany sporu poukazujú. Naopak, postoj všeobecných súdov vyznačujúci sa odlišnosťou prístupu k prejednávanej veci, ktoré sú

v podstate identické, bez toho, aby svoj odklon odôvodnili, je prejavom svojvôle, ktorá odporuje základnému princípu právneho štátu (III. ÚS 289/2017). Pokiaľ nie je splnená podmienka existencie rovnakého alebo analogického skutkového stavu, nie je splnený základný predpoklad na to, aby všeobecný súd na účel dodržiavania princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdneho rozhodnutia musel dať na určitú právnu otázku rovnakú odpoveď (IV. ÚS 99/2018).

33. Ústavný súd sa oboznámil s rozsudkami senátov 5S a 2S krajského súdu, ktoré sťažovateľka priložila ako prílohu k ústavným sťažnostiam, a konštatuje, že tieto rozsudky sa týkajú skutkovo a právne totožných vecí, medzi tými istými účastníkmi konania, a to v merite posudzovania vecí krajským súdom. Pre posúdenie, či v danom prípade došlo rozhodovacou činnosťou jednotlivých senátov krajského súdu k porušeniu princípu právnej istoty, je však podstatné, že v časti rozhodovania o trovách konaniach, vo vzťahu ku ktorému malo dôjsť k diametrálne odlišnému posudzovaniu sťažovateľkiných vecí, už senáty 6S a 1S vychádzali z iných skutkových zistení, resp. zo skutkových zistení, ktoré netvorili podklad rozhodovania senátov 5S a 2S, a to konkrétne zo skutkového zistenia, že právny zástupca sťažovateľky je jej spoločníkom. Aj keď tieto skutkové zistenia (tak, ako je popísané v bode 22 tohto nálezu, pozn.) neboli správne, boli následne zhojené správnymi skutkovými zisteniami najvyššieho súdu. Z pohľadu sťažovateľkou predloženej argumentácie tak ústavný súd uzatvára, že senáty 6S a 2S sa neodklonili od rozhodovania senátov 5S a 2S, keďže je zrejmé, že senáty 6S a 1S svoje rozhodovanie v časti trov konania založili na iných, resp. nových skutkových záveroch ako senáty 5S a 2S. Z tohto pohľadu je tak aj námietka sťažovateľky o rozdielnom hlasovaní sudcu [REDACTED] nedôvodná. Z napadnutých rozhodnutí najvyššieho súdu je zrejmé, že tak, ako tvrdí sťažovateľka, tento sa uvedenou argumentáciou sťažovateľky obsiahnutou v jej kasačných sťažnostiach nezaoberal. Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na skutočnosť, že krajský súd vychádzal pri rozhodovaní o trovách konania v preskúmaných prípadoch z iných skutkových zistení, ktoré netvorili základ obsiahnutý v rozhodnutiach senátov 5S a 2S, zodpovedanie tejto otázky si zo strany najvyššieho súdu nevyžadovalo v kasačnom konaní špecifickú odpoveď.

34. Ústavný súd v súvislosti s námietkou sťažovateľky, podľa ktorej krajský súd a následne najvyšší súd nemali zákonné právo nepriznať jej ako úspešnej žalobkyni plnú náhradu trov konania vrátane plnej náhrady trov právneho zastúpenia, keď až následne mali skúmať, či ten-ktorý úkon právnej pomoci je alebo nie je účelne a efektívne vynaložený, uvádza, že aj táto námietka je z ústavnoprávneho hľadiska nedôvodná. Ústavný súd predovšetkým poukazuje na to, že takto formulovaná námietka nie je obsiahnutá v jednotlivých kasačných sťažnostiach sťažovateľky, s ktorými sa ústavný súd oboznámil, čo vzhľadom na princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu priamo zakladá jej nedôvodnosť v konaní pred ústavným súdom. Nad rámec uvedeného ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že pokiaľ krajský súd pri rozhodovaní o merite veci dospel zároveň v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania k záveru o ich neúčelnosti, nie je porušením práva na súdnu ochranu to, že o trovách rozhodol priamo sudca, resp. v tomto prípade senát krajského súdu, ktorý posúdil aj ich účelnosť/neúčelnosť, a nie vyšší súdny úradník, ktorému zákon zveruje rozhodovať o výške trov konania (§ 175 ods. 2 SSP). Ústavný súd už judikoval, že iba to, že v danej veci rozhodol sudca, a nie vyšší súdny úradník, nemôže samo osebe spôsobiť zásah do ústavných práv sťažovateľa, pretože dvojinštančnosť nie je všeobecnou zásadou civilného konania (I. ÚS 502/2019). Uvedené platí o to viac pre správne súdne konanie, ktoré je v zásade jednoinštančné.

35. K námietke nezákonnosti napadnutých uznesení, ktoré boli podľa názoru sťažovateľky vydané v nesprávnej procesnej forme, ústavný súd uvádza, že aj táto námietka je z ústavnoprávneho hľadiska nedôvodná. Vzhľadom na skutočnosť, že ide o konečné rozhodnutie, forma rozhodnutia, a teda či najvyšší súd rozhodol rozsudkom alebo uznesením, nemá vplyv na rozsah a dôvody možných opravných prostriedkov, ktoré by mohla sťažovateľka vyčerpať, keďže žiadne už prípustné neboli. Z tohto pohľadu tak tejto vznesenej námietke v kontexte možného porušenia základného práva na súdnu ochranu zjavne chýba ústavnoprávny rozmer. Ústavný súd stabilne judikuje, že súdna ochrana je poskytovaná v materiálnom, a nie formálnom zmysle, preto nie každé procesné pochybenie súdu alebo jeho nesprávny procesný postup je považovaný za porušenie základného práva na súdnu ochranu. Za týchto okolností ústavný súd konštatuje, že ani táto sťažnostná argumentácia nemohla viesť k jej úspechu v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd zároveň uvádza, že najvyšší súd v napadnutom uznesení č. k. 8 Sžik 3/2019 z 26. septembra 2019 výslovne poukázal na skutočnosť, že druhý výrok rozsudku krajského súdu, ktorým priznal sťažovateľke čiastočnú náhradu trov konania za zaplatený súdny poplatok, má charakter uznesenia. Vo svojom vyjadrení k ústavným sťažnostiam najvyšší súd uviedol, že tam, kde vo veci rozhodol formou uznesenia, rozhodoval v zmysle druhej časti ustanovenia § 457 ods. 1 SSP, podľa § 147 ods. 1 písm. a) SSP v nadväznosti na § 452 ods. 1 SSP, keďže výrok rozhodnutia týkajúci sa trov konania sa netýka merita veci a aj súdnou praxou je považovaný za rozhodnutie vo forme uznesenia. Ústavný súd konštatuje, že pokiaľ najvyšší súd rozhodol o kasačných sťažnostiach proti výrokom o trovách konania, o ktorých v zmysle § 147 ods. 1 písm. a) SSP správny súd rozhoduje uznesením, procesnou formou uznesenia, možno konštatovať, že jeho právne závery, ktoré vyvodil z uvedených ustanovení, sú adekvátne a ústavne udržateľné.

36. Ústavný súd na dôvažok pripomína, že právomoc ústavného súdu v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy proti rozhodnutiu či zásahom „všeobecných súdov“ je výlučne založená na jeho prieskume z hľadiska dodržania ústavnoprávnych princípov, t. j. či v konaní a rozhodnutí v ňom vydanom (ne)boli dotknuté predpismi ústavného poriadku chránené práva alebo slobody. To v danom kontexte znamená, že ani prípadná vecná nesprávnosť rozhodnutia všeobecného súdu nie je sama osebe významná, lebo konanie o sťažnosti nie je pokračovaním konania v ďalšej inštancii mimo rámca všeobecného súdu a ústavnému súdu v ňom v zásade neprislúcha, aby v jeho rámci prehodnocoval skutkové a právne závery všeobecného súdu alebo zjednocoval jeho judikatúru (m. m. I. ÚS 140/2017).

37. Ústavný súd ďalej poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej posudzuje spravodlivosť procesu ako celku (napr. m. m. II. ÚS 307/06), preto k vyhovaniu ústavnej sťažnosti dochádza zásadne iba v prípadoch, ak dospeje k názoru, že namietané a relevantné procesné pochybenia zo strany príslušného orgánu verejnej moci umožňujú prijatie záveru, že proces ako celok bol nespravodlivý a vzhľadom na to aj jeho výsledok môže vyznievať ako nespravodlivý. Ústavný súd preto nepristupuje k vyhovaniu sťažnosti v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k určitému pochybeniu došlo, avšak jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi namietaným porušením ústavou garantovaného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku nemala podstatný dosah (m. m. IV. ÚS 320/2011). V tejto súvislosti ústavný súd dáva do pozornosti, že nie každé porušenie zákona zo strany orgánu verejnej moci má automaticky za následok porušenie ústavou garantovaného základného práva, v danom prípade predovšetkým

základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. IV. ÚS 104/2012, I. ÚS 9/2013, IV. ÚS 629/2012, II. ÚS 372/2012, II. ÚS 373/2012).

38. Z týchto dôvodov ústavný súd podľa § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde *a contrario* ústavným sťažnostiam sťažovateľky v týchto častiach nevyhovel.

IV.2. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

39. Ústavný súd poukazuje, že kritériom aplikovateľnosti čl. 6 ods. 1 dohovoru je materiálna povaha predmetu konania. Aplikácia uvedeného článku dohovoru prichádza do úvahy iba v prípade, že ide o konanie, v ktorom sa rozhoduje o „občianskych právach alebo záväzkoch“, prípadne o „oprávnenosti trestného obvinenia“. Nie je pritom rozhodujúce, či v okolnostiach konkrétneho prípadu rozhoduje všeobecný súd alebo iný orgán verejnej moci, a taktiež nie je rozhodujúca ani povaha zákona, ktorý upravuje predmet daného konania, rovnako tak ani povaha strán (účastníkov konania), resp. povaha právneho vzťahu, o ktorý v danej veci ide (IV. ÚS 241/07, III. ÚS 156/2012).

40. Právna vec sťažovateľky sa týka rozhodovania NBS, resp. guvernéra NBS ako orgánov verejnej správy o žiadostiach sťažovateľky, ktorými sa dožadovala v zmysle § 2 ods. 2, § 18 a § 22 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov sprístupnenia rozhodnutí NBS v oblasti výkonu dohľadu nad spotrebiteľskými úvermi v konaniach, ktorých subjektmi boli poskytovatelia spotrebiteľských úverov a iných úverov a pôžičiek pre spotrebiteľov, čo nemožno považovať za rozhodovanie o „občianskych právach alebo záväzkoch“. Ústavný súd preto ani týmto častiam ústavných sťažností sťažovateľky nevyhovel (§ 133 ods. 1 *a contrario* zákona o ústavnom súde).

IV.3. K namietanému porušeniu práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 47 ods. 1 charty a k porušeniu čl. 1 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy a čl. 2 ods. 2 listiny

41. Z obsahu ústavných sťažností sťažovateľky jednoznačne vyplýva, že porušenie práva zaručeného chartou v čl. 47 ods. 1 sťažovateľka odvíja (odvodzuje) od porušenia jej práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 47 ods. 2 charty. Keďže ústavným sťažnostiam v častiach namietaného porušenia práva podľa čl. 47 ods. 2 charty nebolo možné vyhovieť, nebolo možné vyhovieť ani ústavnej sťažnosti v časti namietaného porušenia jej práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 47 ods. 1 charty. Vzhľadom na uvedené ústavný súd aj týmto častiam ústavných sťažností sťažovateľky nevyhovel.

42. Sťažovateľka v ústavných sťažnostiach namietala aj porušenie čl. 1 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 2 ods. 2 listiny. Keďže však ustanovenia týchto článkov ústavy a listiny sú súčasťou základných princípov ústavy a listiny a vzhľadom na to nemôžu plniť poslanie priamo aplikovateľných ustanovení v individuálnych konaniach (m. m. I. ÚS 176/07) o porušení základných práv a slobôd uvedených v druhej hlave ústavy (m. m. II. ÚS 821/00, I. ÚS 485/2010), ústavný súd ani týmto častiam ústavných sťažností nevyhovel.

43. Vzhľadom na nevyhovenie ústavným sťažnostiam bolo už bez právneho dôvodu rozhodovať o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky, ktoré by mali oporu len vo vyslovení porušenia jej v ústavných sťažnostiach označených práv.

44. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 5. apríla 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu